

DOBROVOLNÝ EKOLOGICKÝ SPOLEK ochrana ptactva
Záchránná stanice živočichů Plzeň
Zábělská 75 312 00 Plzeň

Zpráva o realizaci záchranného transferu labutí velkých

Praha - Kyje

duben, květen, červen 2008

Realizátor projektu:

DOBROVOLNÝ EKOLOGICKÝ SPOLEK - ochrana ptactva
Záchranná stanice živočichů Plzeň

Zábělská 75, 312 00 Plzeň

IČ: 45 33 26 90

tel: 37 74 600 88, mobil: 777 145 960

Cíl projektu

Původním cílem a záměrem záchranného transferu bylo nechat přirozeně vysedět rodičovským párem osm čerstvě snesených vajec. Po vylíhnutí mláďat byl naplánován záchranný transfer celé rodiny na jinou vhodnější lokalitu či jejich přesun na Velký Kyjský rybník.

Líhnutí labutích vajec v umělé líhni je totiž komplikované a následná fixace mláďat na člověka či ptáky jiného druhu neumožňuje jejich kvalitní začlenění a návrat zpět do volné přírody.

Z tohoto důvodu byla zvolena metoda zabezpečení hnízda s vejci před uměle stoupající vodní hladinou (přesun hnízda s vejci na plovoucí ponton) a ponechání líhnutí přirozenou cestou v péči obou rodičů. Na tuto první etapu měl následně navazovat odchyt obou rodičů i čerstvě vylíhlých mláďat a jejich přesun na bezpečnější lokalitu.

Realizační tým DES OP

Karel Makoň, Jiří Linhart, Bohuslav Ježdík, Hana Robejšková a Pavla Linhartová.
Líheň – Vlastimil Voráček Roupov

Odborná spolupráce

Renata Vikartová, RNDr. Karel Kerouš, ČIŽP Praha
Česká společnost ornitologická Praha
Záchranná stanice živočichů Praha – Jinonice (Věra Příbylová)
Investor a realizátor odbahnění Kyjského rybníka.

Přímý dozor

Renata Vikartová, ČIŽP Praha

I. fáze- zabezpečení hnízda 20.4. 08

Realizace záchranného transferu hnízda s vejci.

Hnízdo labutí velkých na Malém Kyjském rybníce, dočasně využívaném k deponii a vysoušení přečerpávaného sedimentu z Velkého Kyjského rybníka.

Zdvíhající se hladina sedimentu ohrožovala snůšku 8 čerstvě snesených vajec hnízdícího páru labutí velkých. Mimo jiné na rybníce nebyla téměř žádná voda a předpokládané zvýšení hladiny kašovitého sedimentu bylo odhadováno na 1 až 1,5 m.

Výroba speciálního plovoucího pontonu, na který bylo hnízdo následně přesunuto.

Dřevěný rošt obdélníkové základy o rozměrech 3x2m potažený poplastovaným pletivem na 4 pneu duších a překrytý rákosem.

Odchyt a kroužkování hnízdícího samce (číslo kroužku LB 4616).
Cílem odchytu bylo nejenom označení jedince, ale i zastřížení letek na pravém křídle tak, aby bylo možno následně samce snáze odchytit při druhé etapě záchranného transferu a přesunu celé rodiny na jinou lokalitu.

Příprava přesunu hnízda s vejci a samicí.

Samici se však odchytit nepodařilo a před přendáním hnízda na ponton hnízdo opustila.

Samotný přesun hnízda na ponton.

Samotný přesun hnízda trval pouhé 4 minuty.

Samice se na hnízdo vrátila však až po 72 minutách od opuštění snůšky a přesunu hnízda na ponton. Usedla na snůšku a se samcem pokračovala v jeho úpravě.

II. fáze - transfer samice s mláděty 24.5. 08

Realizace záchranného transferu, přesun samice s vylíhnutými mláděty a nasezenými vejci. Akce realizována na základě aktuálního prověření stavu líhnutí mláďat a výsledků pozorování firmy realizující odbahnění Kyjského rybníka.

Průběh hnízdění labutí velkých byl pečlivě sledován investorem akce. Po příjezdu na lokalitu 24.5. 08 byla na hnízdě zjištěna samice se třemi cca 48 hodin vylíhlymi mláděty, jedním klubajícím se vejcem a dvěma vejci nasezenými. Další dvě čerstvě vylíhnutá mláděta byla nalezena uhynulá v kalu mimo hnízdní podložku. Uhynulá mláděta pravděpodobně spadla z pontonu a nepřežila v důsledku chladné noci. Tři mláděta na hnízdě byla živá a klubající se mládě rovněž.

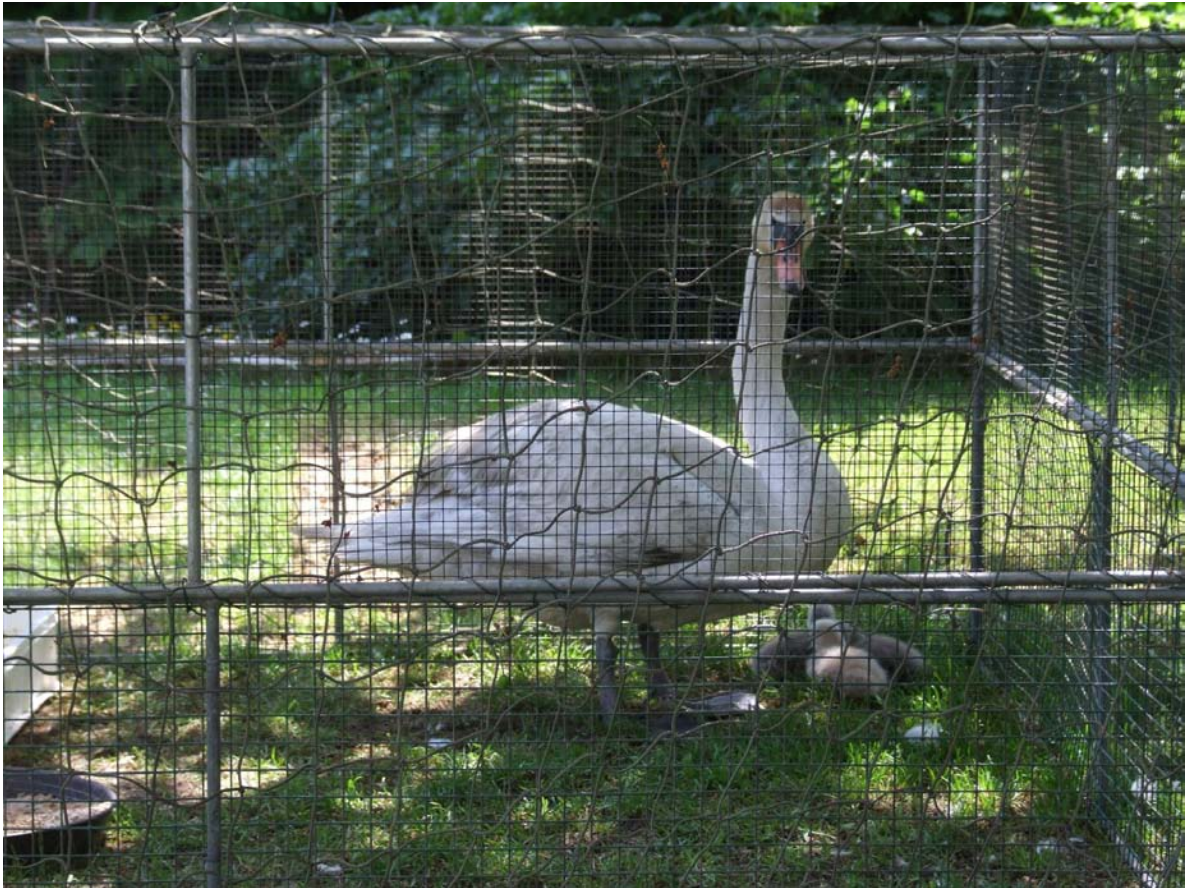

Na základě zjištěných okolností a nálezů dvou uhynulých mláďat bylo okamžitě přistoupeno k přímému přesunu (odchytu) samice se třemi vylíhlými mláďaty, klubajícím se a dvěma nasezenými vejci. Cílem bylo přesunout ptáky na jinou vhodnější lokalitu a zajistit bezpečné vylíhnutí zbývajících vajec v umělé líhni.

Kroužkovaný labutí samec nebyl údajně na lokalitě již několik dní pozorován a jelikož jsme samce ani jeho kadaver v den transferu nenašli, lze předpokládat jeho úhyn či nelegální likvidaci. Svévolné opuštění rodiny bylo s ohledem na zastřížené letky (neschopnost letu) vyloučeno.

Po převozu z Prahy byla labuť samice spolu se třemi již vylíhlymi mláďaty umístěna na 24 hodin do ohrady v areálu Záchrané stanice živočichů v Plzni a čekalo se na vyklubání mláděte čtvrtého tak, aby byl co největší počet mláďat převezen i s matkou na náhradní lokalitu. Dvě nasezená vejce byla převezena do umělé líhně Vlastimila Voráčka z Roupova.

Druhý den 25.5. 08 po vyklubání se čtvrtého mláděte byla samice okroužkována (číslo kroužku LB 4617) a celkem se 4 mláděty převezena (v 7:00 hod.) k vypuštění na náhradní lokalitu. Jako nejvhodnější byl vybrán Hliněný rybník nedaleko Boru u Tachova, okres Tachov, Plzeňský kraj.

Zbývající dvě nasezená vejce byla okamžitě přímo z Prahy převezena do umělé líhně Vlastimila Voráčka z Roupova, který mláďata vylíhl a 27.5. 08 předal zpět na stanici.

Dvě uměle odchovaná mláďata byla z důvodů markantního věkového rozdílu (opožděného líhnutí) chována v areálu ZSŽ Plzeň až do 20.7.08, kdy jsme se je zároveň pokusili na Hliněném rybníce přiřadit (vrátit) k původní rodině.

Náš záměr se však nezdařil a jak matka, tak uměle odchovaná mláďata nejevila jeden o druhého zájem. Mláďata jsme proto odvezli zpět do stanice a začali jim hledat jiné vhodnější chovatelské zařízení s nezbytně nutnou vodní plochou. V den sepisování této zprávy byly labutě už na soukromém oploceném rybníčku u Rakovníka, kde vyrostou, přepeří a následně budou vypuštěny do volné přírody.

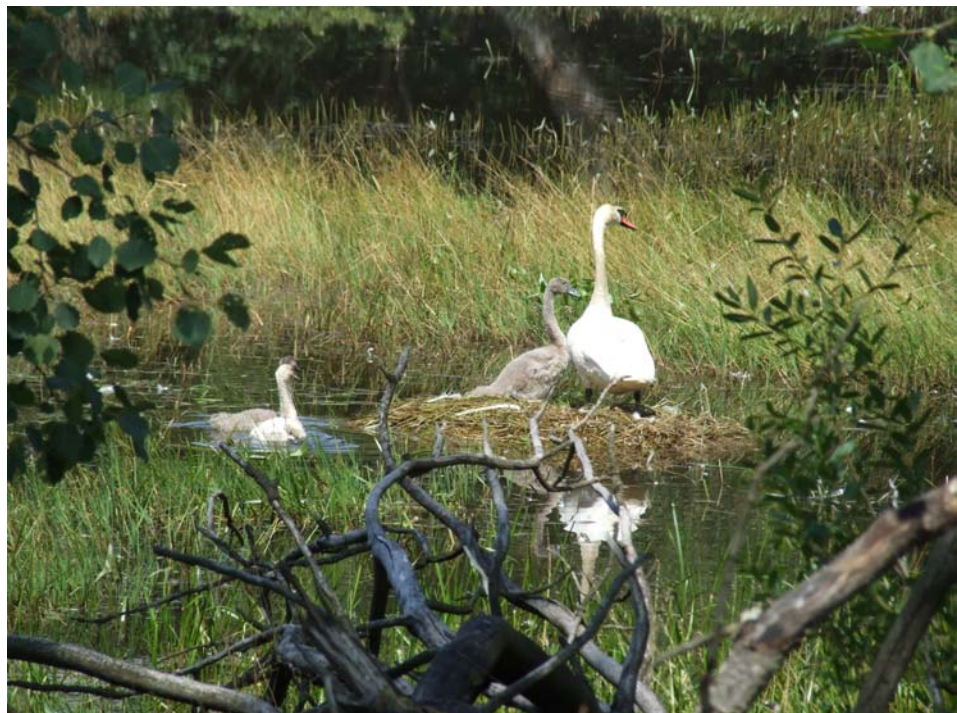
Labutě z umělé líhně po 55 dnech od vylíhnutí (20.7.08)

Závěr, souhrn dat, kontroly.

- z osmi snesených vajec dvě mláďata uhynula krátce po vylíhnutí následkem pádu z hnízda do bahna na Kyjském rybníce. Další čtyři mláďata převezena spolu se samicí na náhradní lokalitu.
- dvě nevyklubaná vejce vylíhnutá v umělé líhni, neúspěšný pokus o návrat mláďat k rodině, následně chována v ZSŽ Plzeň.
- samice se třemi mláďaty opakovaně pozorována na Hliněném rybníce u Boru, TC. Poslední, čtvrté (později vyklubané), mládě starším sourozencům pravděpodobně nestačilo a krátce po vypuštění na náhradní rybník uhynulo.

Kontrola (21.6.08) po 26 dnech od transferu - 3 mláďata a samice.

Kontrola (5.7.2008) po 41 dnech od transferu – 3 mláďata a samice.

26.7.08 Kroužkování odrostlých mláďat na Hliněném rybníce u Boru .

Kroužkována celkem 3 nevzletná mláďata a odečten kroužek samice po 62 dnech od záchranného transferu.

Zpracoval:
Karel Makoň – DES OP

V Plzni dne 14.9.2008

Přílohy: 1x CD se zprávou a fotodokumentací